

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătați pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 24.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

O notă oficială.

Zilele trecute a apărut în colonele acestui ziar o notă, referitoare la tinerii cari voesc a se înscrie elevi ai cursului I teologic la seminarul nostru. Pentru cuprinsul ei nota merită a fi făcută obiect de discuțiune.

Ce vestește ea? În scurte cuvinte arată, că astă-dată în seminaru se vor primi elevi numai în numărul mărginit regulamentar; deci se poștește de la reflectanți, ca în interesul lor să grăbescă cu așternerea suplicelor până nu e prea târziu, adică până nu se umple numărul prescriș.

Nimic mai natural, decât o asemenea notă. Tot omul înțelege din ea, că este vorba de îndeplinirea legii.

Și — totuși, ea vorbește cu mult mai mult. Se marchiază rostul ei chiar prin faptul, că se accentuează că de astădată va fi *mărginit* numărul celor ce se primesc în seminaru.

La noi, cum bine știm, s'au primit tinerii, nu odată, ci îndoit atâta câți erau de lipsă, ca să umplă șirurile ce se golesc prin mörtea preoților. Succesiența prea multă tot n'a fost până acum, căci din absolvenți mulți apucau alte cariere, mai rentabile pöte pentru ei.

A continua și azi așa — după ce salariile sunt încătu regulate prin congruă, — nu merge, căci am obține numai rezultatul negativ, de a înmulți personalul, fără a-i pute da aplicațiune. Ear' de proletariat bisericesc nici decum nu avem trebuință, pentru-că ar înmulți și mai tare unele neajunse din parochii, de cari aci nu vreau să fac vorbă.

Aci își află esplicarea terminul de *mărginit* din notă. Sinodul arhiepiscopale, când a decis astfel, a avut în vedere un înalt interes bisericesc, pentru-ce sigur va merita recunoștința bisericeii celei vii, de-și pentru moment tot mai avem încă multe parochii cari așteptă a fi întregite, și prin urmare s'ar părea că e prematur concludul ce mărginește numărul tinerilor primiți în seminaru.

Cu totul din alt punct de vedere consider eu însă importanța notei. Pentru mine ea zice: *A sosit vremea, ca și biserica noastră să eșercile censură asupra persoanelor ce se primează în cler, ca numai elemente de valöre și cu vocațiune să se primescă!*

Dorința nutrită de mulți e acăsta; și nici nu e dorință, ci postulatul bisericesc.

Până ce clerul nostru nu va fi ridicat la nivoul recerut — bine să ni-o însemnăm — și până ce nu va fi curățit de elemente cari formeză *balast*, până atunci nici în viața religioasă și morală, dar' nici în cea culturală a poporului nu se pot iniția reforme cari să 'l ridice din barbarismul ce în multe privințe stăpânește încă la noi, cei mai înapoiați dintră toate neamurile conlocuitoare.

Suntem în multe privințe ca câmpul înfelenit, care așteptă puteri apröpe supranaturale, ca să pöta fi eliberat de surescenențele netrebnice. — La raptele mai trebuie apoi ömeni mari, fie ca cultură, fie ca voință și capacitate.

Dovadă pentru asta trecutul popörelor și dovadă preoții altor nömuri, cari prin activitatea ce o desvöltă în credincioșii la nivoul pe care noi azi nu 'l putem atinge.

E bine! Inceputul negreșit avem să'l facem cu cei ce intră în cler. Ce sămănăm, aceea răsare. Clerul tiner trebuie să fie sămânța cea bună, care aduce fructe nobile. De unde și urmază, că însiși tinerii ce reflecteză a intra în seminaru, și astfel vreau a deveni conducătorii sufletești ai poporului, să fie în curat cu sine, că atunci când se decid la acest pas iau o răspondere förte mare înaintea lui Dzeu și înaintea ömenilor, — și deci să reflecteze numai în cât simt *vocațiune* pentru acăsta carieră, — în timpul nostru atât de spinösă.

Toți cei ce din silă, fiind-că alte cariere le stau închise, ori din rivnă de a duce o viață mai comödă, viața pe care li-ar asigura o oficiul preoțesc, primesc cariera acăsta, să o știe, că comit păcat *neiertat*. Öre nu și astăzi sustau aceiași datorințe pentru preot, pe cari atât de frumos le comenteză sf. Ioan Gură de aur în cartea sa de spre preoție? Să le cetescă fie-care tiner, încă înainte de a-și scrie petițiunea.

În cât e pentru consistoriu, nu mă îndörlesc-că va și alege grăul din alte semințe, primind numai pe cei ce sunt *buni* pentru a fi preoți. Nici nu scriu la adresa consistoriului aceste șire, ci la adresa celor ce vreau să se dedice carierei grele preoțesti. Cine n'are vocațiune, să nu se imbu'ziască!

Vasilie Gan protopresbiter.

Disolvarea dietei. Se vorbește despre o eventuală disolvare a dietei, care ar avé să urmeze la tömnă, imediat după rederchiderea sesiunii prorogate. Semioficiöusul „Pester Lloyd” se ocupă într'un număr mai recent cu ideea acăsta și afirmă, că cu posibilitatea, ori mai bine z'is, probabilitatea, că îndată după ce se va întruni dieta, deputații vor fi trimiși la alegătorii lor pentru-ca să 'l consulte, nu numai că pöte, dar' și trebuie să se împrietinească lumea politică. Dacă așa se va întâmpla, apoi e numai o trăsătură de șac dată Regelui din partea politiceii magiare, — pentru-că din nouele alegeri n'au să iase de cât n'au mai kossuthisti, chiar și în cercurile cele mai liberale. Ear' atunci Kossuth nu va mai cere, ci va dicta, după cum am mai spus odată!

Visiuni. Zarele magiare vreau să știe, că guvernul a angajat agenți cari să umble printre Români, Slovaci, Sirbi și Nemți și să 'i îndemne să intre de bună voe la miliție, acoperind pe calea acăsta contingentul de recruți care ar trebui să intre la tömnă în serviciul militar. Ținem stirea de un product al fantasierii, nu de altceva, și ne mirăm că foi seriöse fi dau crezământ și alarmeză opinia publică magiară cu publicarea și comentarea ei. N'are guvernul nici o trebuință de agenți pentru-ca să câștige naționalitățile pe séma armatei Măiestății Sale. Ar ajunge și numai un manifest scurt, adresat lor din partea Măiestății Sale, așa cum ti era obiceiul în trecut: *Cătră popörele mele!* Și dacă acest manifest nu va urma, e semnul că M. Sa nu mai are trebuință de „popörele sale”. Da aceea și popörele stau pe pace, și așteptă să vadă ce va fi?

Inceputul. Cum se știe, mai multe municipii au luat hotăröire, ca funcționarii municipali să nu primescă darea plătită de bună voe din partea cetățenilor, să nu o administreze la cassa centrală în cazul că au primit-o până acuma, și să nu dea recruților cari de bună voe vreau să se înroleze certificatele de cari au trebuință. O astfel de hotăröire a luat și corgregația comitatului Pesta, dar' ministrul de interne, în conșelegere cu cel de finanțe, a anulat hotăröirea în acea parte a ei care se referă la primirea dărilor, îndrămănd funcționarii municipali să primescă negreșit dările de la ömenii cari le plătesc de bună voe. Să fie acesta inceputul unor mäsuri mai energice pe cari vrea guvernul să le iee față de *resistența pasivă* a „națiunei”? Bine ar fi!

Din Făgăraș.

— Alegerea de protopresbiter. —

Făgăraș, 21 Iulie n.

Pöte că în nici un tract din arhiepiscopă postul de protopresbiter nu are însemnătatea pe care o are cel din tractul Făgărașului, a'ât din punct de vedere bisericesc, cât și mai ales din punct de vedere social-romănesc. Pentru că, în comitatul Făgărașului lumea romănescă ara dedată a privi în protopresbiter un factor de ponderositate, conducător natural în töte cestiunile de interes public, comitatene și naționale; un factor de care trebuia să se țină deosebit cont, în töte acțiunile romănești, aștepând ca protopresbiterul să fie totdeuna cu statul și fața în fruntea tuturor mișcărilor romănești. Dar' nu numai Românii, ci chiar și străinii, conducătorii oficiöși ai comitatului, totdeuna erau avisați, și vor fi avisați și în viitoriu, la sfaturile și părerile protopresbiterului nostru, în töte cestiunile de interes public local.

Chiämarea protopresbiterului Făgărașului este deci pe cât de mare și importantă, pe a'ât și de grea și plină de responsabilitate.

Este deci förte nör de explicat îngrijirea celor ce se interesau de sörtea protopresbiteratului. Förte actuale au fost cuvintele domnului comisariu consistorial M. Voileanu, când în ziua de alegere, 15 Iulie n., în frumoșul discurs rostit în biserica din Făgăraș a zis membrilor sinodului electoral, cu apost. Pavel: „Cu vrednicie să umblați întru chiämarea, cu care sunteți chiämați” ... „căci ochii întregii arhiepiscopale sunt astăzi așintiti asupra actului ce dvöstră aveți a 'l îndeplini!”

Și pötruși au fost membrii sinodali de aceste sublime cuvinte ale vrednicului reprezentant al Preaven. Consistoriu. Și sub înföleptă și plină de tact conducere, cu vrednicie impunătoare și-au împlinit chiämarea, — și și-au validat drepturile ce li-le asigără constituția mărétă a bisericeii noastre.

În prez'ua alegerii, în cea mai bună ordine și armonie, s'a făcut candidarea tuturor competenților — patru la număr — în rëndul în care s'au înaintat cererile.

Sâmbătă, în ziua de alegere, la orele 8 dimineța s'a cövrșit serviciul divin, de cătră domnul comisariu consistorial asistat de doi preoți din tract, cu o pietate impunătoare. Apoi s'a rostit amintitul discurs, care a ferecat atențiunea presenților și ni-a înălțat inimile la ceru, înduioșându-ne până la lacrimi cu tipul model de protopresbiter, pe care ni-l'a zugrăvit în mod ideal-artistic.

După aceea, în fața unui public förte numeros de ambele confesiuni, — veniți unii

chiar din mari depărtări, ca să asiste la actul alegerii, — s'a deschis ședința sinodului electoral, și după verificarea membrilor sinodali extraordinari s'a pörces l'a însuși actul alegerii, prin votare secretă.

Töte agendele sinodului, dar' mai ales votarea și scrutiniul, s'a făcut cu atâta tact, liniște, armonie, demnitate, și conștiință de importanța actului, și într'un mod atât de impurötoriu, în cât nu numai membrii bisericeii noastre, dar' și cei de alte confesiuni, străini, au rămas frapați și înăntați de o alegere condusă cu atâta tact, și efectuită cu atâta vrednicie și dragoste creștinescă.

Resultatul scrutiniului a fost:

1. Nicolae Borza, preot în Viștea înferiöră, a întronit 40 voturi.

2. Petru Popoviciu, protopresbiter în Abrud 13 voturi.

3. Nicolae Clonța preot în Baclean, de asemenea 13 voturi, ear' al patrulea concurent și candidat, George Sglimbea, preot în Cuculata, înainte de actul votării, multămind pentru-că a fost candidat, s'a retras. — Resultatul alegerii a fost primit cu multă însuflețire; cu bucurie generală, și cu neașfirșite aclamațiuni la adresa alesului.

După sförrea actului de alegere la 12 ore, membrii sinodali, fără deosebire de parțid, în număr complet, împreună cu alți inteligenți s'au întrunit în jurul domnului comisariu consistorial în spațioșă sală festivă a hotelului „Paris”, la o frugdă restanșare imprevizată, în așteptarea alesului, părintele Nicolae Borza, căruia i-a telefonat la Viștea despre alegere și care cătră 2 ore a și sosit în mijlocul alegătorilor, cari l'au aclamat furtunos.

Ca și la alte ocașii de acestea n'au lipsit nici toastele. În prima linie s'a toastat pentru Excelența Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, apoi pentru Prea Ven. Consistoriu; pentru dl comisariu consistorial; pentru nou alesul protopop; pentru membrii sinodului protopresbiteral etc.

Domnul comisariu consistorial în cuvântul sau a accentuat dragostea creștinescă ordinea esemplară, armonia și demnitatea impunătoare, cu cari s'a îndeplinit actul alegerii. Se bucură, că i-s'a dat ocașiune a cunoște în cadrul constituțiunii, la lucru și la muncă preoțimea și inteligența din tractul Făgărașului, căci pe învățători a avut ocașiune a'i cunoște în mai multe rînduri, ca pe unii dintre cei mai harnici din arhiepiscopă.

Și continuând domnul comisariu — ni-a umplut inimile de bucurie prin enunțiațiunea: „am toată speranța, că forul nostru superior competent va aproba și consăcra dorința poporului, esprimată — într'un mod atât de demn — prin votul ce și-l'a dat astăzi.

La acăstă alocuțiune alesul, emoționat, între altele zice în frumoșul și avântatul seu cuvânt că, dacă va fi voința lui Dzeu și bunăvoința forurilor competente, ca să ajungă — conform votului dat — în fruntea tractului, ca cönușătoriu într'un oficiu după care n'a alergat, dar' pe care în virtutea serviciilor de 25 de ani pe terenul bisericesc se încumetă a'l primi — declară, ba jură, că își va împlini datorința numai spre binele și în interesul real al bisericeii, al școlei și poporului român din tract.

Au mai urmat și alte toastă însuflețite, pe cari nu le mai amintesc, căci și așa m'am trezit că m'a öșit trăba cu mult mai estinsă decum îmi închipuiam.

Mai amintesc numai, ce la locul său am scăpat din vedere și amintesc, că membrul sinodal Dr. Ioan Șenchea, într'entusiasme aclamări a propus a se trimite Excelenței Sale

I. Pr. S. domn arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu o telegramă omagială, în care sinodul electoral „imploră binecuvântarea arhierescă asupra actului săvârșit”.

Constat în fine, că dacă în ziua de alegere ochii întregii arhiepiscopii erau ațintiți asupra tractului Făgăraș, apoi de la alegere încocoș ochii și inimile credincioșilor din tractul Făgăraș sunt ațintite spre Sibiu, către părintească purtare de grijă a forului competent, de unde cu încredere așteaptă consfințirea și sacralizarea votului ce l'a dat sinodul pentru protopresbiter.

Resultatul alegerii a produs mare bucurie și însuflețire la toți credincioșii noștri, căci toți sunt de credință bună și de convingerea drăpă, că votul majorității covârșitoare a căzut în mod meritat asupra unui preot harnic, chemat prin calitățile sale ași îndeplini greaua misiune ce l'așteaptă, și că în el forurile superioare încă vor avea un domn reprezentant.

Avem firma speranță, ca în nou alesul protopop, dl Nicolae Borza, am aflat cărmăciul dexter, preotul credincios și Românul devotat, care să ridice acest protopopiat, preoțimea, biserica, școala și poporul român la vechiul și bunul său renume spre binele și fericirea bisericii și nămolului român. Așa să fie!

Un membru sinodal.

Cronică pedagogică.

(Urmare).

u.

Ați auzit vre odată povești despre lup? Dar care dintră voi a văzut lup? El este ca un cățel mare, însă cu mult mai tare de cât cățelele.

El are dinți ascuțiți și o natură sălbatică. El omorâ și mănâncă tot felul de animale, ba găsim-l pe om prin pădure, când o flămând, îl mănâncă și pe acesta.

Animalelor și oamenilor le este frică de el când îl aud urlând.

Ați auzit voi cum urlă lupul? Cum face? u... u... u...

(La imitarea urlului palma mâinei o punem în linie orizontală de-asupra gurii).

m.

Ionel avea plăcere să se ducă cu tatăl său în grajdul când acesta mulgea vaca, să vadă mai ales cum suge vițelul cel mic.

Deosebită plăcere însă îi făcea să vadă cum joacă aceasta pe lângă vacă, cum bate cu coada și cât de bine îi pare când îl lasă să sugă.

Tatăl lui Ionel însă nu lăsa vițelul să sugă cât ar fi vrut el, pentru că acesta n'ar mai fi lăsat un pic de lapte, ca să mulgă și el. De aceea când vrea să mulgă vaca, apuca vițelul și l'acotea afară din grajdul.

De multe ori îl trăgea de codă, la așa (întindem mâna, ear' palma o facem pumn, ca-și-când tragem vițelul).

Ce credeți însă, că făcea atunci vaca? Se uita cu milă după vițel și mugea.

Cum mugește vaca? m... m... m.

o.

Aurel și Costică erau frați. Ei aveau un cerc (rôtă) cu care adese ori se jucau prin curte și prin stradă.

Intr-o zi Aurel doria să se joci cu cercul; tot atunci însă voia și Costică să se joci.

Din această cauză s'a născut certă între ei: unul trăgea de cerc de o parte, celălalt de alta.

Cât pe aci să rupă cercul, când cineva bate la ușă. Era un străin, care în acest moment a intrat în casă.

Străinul văzând poziția în care se afla Costică și Aurel, cari erau tocmai gata să-și sară în cap unul altuia, atins neplăcut de purtarea lor și-a ridicat mâinile în semn de mirare, zicând: o!... o!... o! ca și când ar fi voit să zică: O! ce băieți rei sunteți voi; o! ce lucru urât faceți voi! (La pronunțarea sunului ridicăm amândouă mâinile în sus.)

a.

Ionică era băiat bun. Din această cauză mamă-sa îl iubea mult.

Odată când această s'a dus la țerg, i-a adus de „pu'ul țergului” nu numai turtă, ci și o jucărie. I-a adus o găscă frumoasă de ștearin. (Învățătorul pune într-o farfurie cu apă o găscă de ștearin, carea va înota deasupra apei, prezentând elevilor o priveliște plăcută).

Mama lui Ionică a voit să l' suprindă și de aceea în lipsa lui din casă a pus găscă pe masă într-o farfurie cu apă (le arată elevilor găscă de pe catedră, pe care ei până aci n'au fost ochiți) după cum o vedeți pe această, ear' când a auzit că vine Ionică, s'a ascuns în o altă odaie, să vadă ce va face când o va vedea.

Când a intrat băiatul în casă și a dat cu ochii de găscă, a rămas atât de surprins, în cât de bucurie nici n'a putut vorbi, ci mirat și-a ridicat mâna în sus și a pronunțat sunetul: a... a... a... a.

(La această ridicăm mâna dreaptă în semn de mirare.)

e.

Măriora avea plăcere să răscolască în lipsa mamei sale toate prin casă. Mai ales îi plăcea să caute dacă se află ceva de mâncare prin vasele de pe stegiu.

Intr-o zi pe când mama se afla în grădină, Măriora dase tocmai peste o sticlă cu du'cătă, din care se îndopa din greu.

Pe când însă era mai ocupată cu această, intră mamă sa, carea văzând ce face copilă, atinsă neplăcut de isprava ei o amenință zicând: e... e... e, ca și când ar fi vrut să zică: el ce copilă fără omenie ești tu!

(La această ridicăm mâna, amenințând cu degetul.)

r.

Oprea avea un cățelș, pe care îl chema Burcuș și care îi era atât de credincios, că l'însoția peste tot locul.

Ori-unde se afla Oprea, se știa că și Burcuș e acolo. Cățele însă nu numai că l'însoția peste tot locul, dar' pentru totă lumea n'ar fi lăsat să se apropie cineva de Oprea. Mai ales se pună mâna pe el, ori să îl tragă de haină, nu putea ierta Burcuș nimănui.

Dacă ar fi tras cineva de haină pe Oprea, Burcuș îndată lua poziție de apărare amenințând.

Știți cum face cățele când se năcăjește și amenință? r... r... r...

(Pronunțând sonul, cu mâna tragem de haină, acuturându-o așa, precum face cățele când mușcă).

v.

Omenii când au să facă vre'o cale unde, sau au să ducă, ori să aducă lucruri pe cari numai cu puterea proprie nu le-ar pute, se folosesc de car ori căruță, care se trage de boi, de cai etc.

Acosta însă se face numai pentru locuri mai puțin îndepărtate, pentru depărțări mai mari se folosește de regulă trenul (cărul de foc).

Care dintră voi a văzut trenul?... Ați băgat de seamă cum face trenul când merge? v... v... v...

(Pronunțând sonul v, degetul arătătoriu de la mâna dreaptă îl punem la ureche, ca și când am asculta ceva și îl mișcăm în continuu).

c.

Cocoșul cel mic din curte ar fi voit să nu se lase mai pe jos decât cocoșul cel mare. Ar fi voit să fie și el poruncitoriu peste găini. S'a hotărât deci să facă și el ce face cocoșul cel mare.

Mai întâiu ar fi vrut să cânte ca acela, ca astfel să poată arăta că și el e cocoș, de aceea într-o zi a început și el să cânte.

Dar' cum era cântarea lui?... El nu putea cânta! Din cântarea lui numai atâtea s'a auzit: c... c... c...

Toți l'au ris.

În curte se afla atunci și Petrică cel mic, care asemenea a ris de cântarea lui și fugind în casă a spus mamei cum a cântat cocoșul: c... c... c...

(Degetele de la mâna dreaptă, la pronunțarea sunului le desfacem, și pentru a imita crista cocoșului, o punem la cap.)

s.

Intr-o primăvară învățătorul unei școle a făcut o mică excursiune cu școlarii în pădurea din apropierea comunei.

După-ce au ajuns acolo, școlarii au început să se joci și să fugă în oșe și în colo prin pădure, ear' învățătorul a rămas la umbra unui copac.

Odată iată că vin vre'o câțiva școlari la el, fugind cât puteau și văstându-se ca din gura șerpelui.

Vai! Dle învățătoriu, încep ei, am văzut un șarpe lung, lung de tot. Și când s'a

apropiat de noi și-a ridicat capul sus din iarbă făcând: s... s... s...

(La pronunțarea sunului înfățișăm cu mâna semnul cel face șarpele când își ridică capul să muște:).

Sonul „s” se predă după modul cum adormim un copil mic, pe care îl ținem în brațe.

z.

Era toamnă târziu. Niculiță cel mic se juca cu sora-sa prin grădina.

Intr'aceea un vânt puternic s'a pornit în cât frunza îngălbinită de răcoala toamnei cădea din pomi ca ploaia.

Niculiță, la auzul zuzetului produs de frunzele uscate, ce cădeau, s'a spăriat, pentru că nu știa ce e cauza.

Numai după ce sora-sa l'a lămurit s'a liniștit.

Ați auzit și voi cum fac frunzele uscate, când cad de pe pomi? z... z... z...

(La pronunțarea sunetului ridicăm mâna dreaptă în sus, mișcând degetele, pentru a imita căderea frunzelor).

t.

Intr-o zi mama lui Dumitru avea să isprăvescă ceva prin curte. Pe Dumitru l'a lăsat singur în casă.

Acosta, fiind liniștit de tot în odale, odată numai observă ticăitul ciasului de pe perete.

Era ceva deosebit pentru el, de ore-ce atât de bine nu auzise încă cum merge ciasul. S'a dus deci în apropierea lui. Pe lângă ticăit a observat încă ceva: cum se mișcă pendulul.

Când mama a intrat în casă, Dumitru i-a sărit înainte și arătând cu degetul arătătoriu, cum face pendulul, i-a spus, că ciasul lor face: t... t... t...

(Degetul arătătoriu îl mișcăm, imitând mersul pendulului).

„t” se va preda în legătură cu o poveste potrivită despre sunetul ce l' produce cărelele.

(Va urma).

Protestul Patriarhului.

Când constrinsă de împrejurări Părta s'a văzut necesită să dea drepturi Românilor din Macedonia și să le permită constituirea în comunități bisericești naționale, — cu limbă proprie liturgică în biserică și limbă de propunere în școală, — Patriarhia din Constantinopol a crezut de cuviință să protesteze în o lungă representațiune în contra iradei Sultanului, prin care se dau drepturi Românilor macedoneni și li-se recunoște naționalitatea.

Părta însă, după cum cetim în zărele din București, n'a învrednicit această representațiune a Patriarhiei de nici un răspuns, ci a pus-o simplu la dosar, ceea-ce încă e răspuns, nu tocmai mulțămitor pentru Patriarhie și pentru elenismul al cărui interese le reprezintă. Patriarhia sigur va trage consecințele din acest răspuns nerăspuns, și se va feri în viitor să protesteze în contra actelor venite de la suprema putere din statul căruia supusă e și Patriarhia.

Cercurile politice românești și turcești însă nu sunt de loc mulțămite nici ele cu felul cum a fost rezolvată representațiunea Patriarhiei, și anume din următorul motiv: Necuviința Patriarhiei manifestată față de sublima Poartă prin aceea că a ridicat cuvânt în contra unei irade a Sultanului și prin aceasta s'a amestecat în mod nepermis în afacerile guvernului turcesc, — merita o reprobație cât de energică, dată Patriarhiei în scris, pentru ca să i fie de învățătură pentru viitor. Mai ales când se știe, că Grecii sunt oameni cărora trebuie să li-se deschidă bine capul pentru-ca să înțeleagă ceva.

De altcum notăm, că agitația Grecilor de pretutindenea în contra Românilor ia dimensiuni tot mai mari, tocmai din motivul, că Sultanul li-a dat Românilor drepturi naționale în biserică și școală, și în presa lor atacă cu vehemență guvernul român, și chiar și pe M. S. Regele Carol, astfel, că în București s'a format o ligă de apărare, în fruntea căreia s'a pus ca president distinsul profesor universitar și fost ministru dl C. C. Disescu. Liga va aranja intruniri publice de protestare în contra atitudinii Grecilor și în contra tendinței lor de a-și ține introdusă limba în biserici cari nu sunt ale lor și nu sunt susținute de ei.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea cercului ordinară a d. spărtă mântului VI. (S. beș) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” în anul acesta se va ține în comuna Cioba în 20 August a. n. cu următoarea program:

1. Deschiderea adunării la 11 ore a. m.
2. Raportul general al comitetului departamentului despre activitatea sa de la ultima adunare cercuială.
3. Raportul casierului prin care prezintă rațiociniul pe a. 1904 și bugetul pe a. 1906.
4. Alegerea unei comisii pentru descurarea acestora.
5. Alegerea unei comisii pentru înscrisirea de membri noi și încasarea taxelor.
6. Disertațiuni.
7. Raportul comisiei de sub Nr. 4.
8. Raportul comisiei de sub Nr. 5. Stabilirea bugetului pe 1906.
9. Alegerea a doi delegați la adunarea generală ce se va ține în anul acesta la Sibiu.
10. Înființarea unei agenturi în comuna Cioba.

Curenții.

Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.

Închiderea adunării.

Despre ce ne permitem a Vă încredința cu rugarea, să binevoiți a comunica această tuturor membrilor și binevoitorilor de acolo ai „Asociațiunei”.

Tot-odată ne permitem a Vă ruga să binevoiți a încasa taxele pro 1905 de la membrii ordinari câte 5 fl. și de la cei ajutatori câte 1 fl; și se n'auți cu tot zolul de a câștiga pentru Asociațiune și alți membri, încasând și de la aceia taxele.

Taxele și ofertele încasate, binevoiți apoi a le trimite subsemnatului director cel mult până la 10 August a. n.

Sebeș, la 20 Iulie 1905.

Comitetul despărțământului VI.

S. Medean
director.

G. Tatar
secretar.

NOUTĂȚI

Atentat contra sultanului. Vineri, pe când sultanul se reîntorcea de la salambie (serviciu mare religios), făptuitori până acum neerați au aruncat în calea trăsuri bombă de dinamit. Spre norocul sultanului, bomba a explodat înainte de vreme, ucigând din suită 40, după alte știri 80 de inși; și sfărâmând peste o sută de trăsuri cu cai cu tot. Sultanul a scăpat teafăr. Unele rapoarte din Constantinopol spun, că atentatul să fi fost com's din partea comitetului revoluționar bulgar, altele că din partea a menilor și sarpi unele că din parte mohamedană; toate se unesc însă în afirmarea, că atentatul e de natură politică.

Comandantul suprem al honvezimei. Monitorul armei raportează că M. S. a decretat generalului V. Klobučar conducerea interimară a șgendorilor împreunate cu postul de comandant suprem al honvezimei ungare.

† Basile Iepurescu, fruntaș al partidului liberal din România, fost vicepresident al camerei române, a decedat în mod subit în Mehadia (Baile herculane), unde mergea pentru a face cură, Mercuri, septicimă trecută. Corpul defunctului a fost dus în țară și înmormântat la Giurgiu, unde și avea domiciliul, cu mare solemnitate.

† Emanuil Măglașiu, ziarist, fost editor redactor al zăruului „Controlul” din Timișoara, a decedat Sâmbătă în Reșnari, în urma unui morb lung și plin de suferințe.

† Iosif Marschall, proprietariul tipografiei „Tipografia”, fostă mai înainte a „Tribunei” și proprietariul zăruului săptămânal „Voia poporului”, care apare în Sibiu, a decedat Sâmbătă în mod subit în urma unui atac de apoplexie.

† Lucreția Bența, fiica dlui Nicolae Bența, funcționar la „Albina” a răposat ieri (Duminecă) dimineață, după lungi și grele suferințe. În mormântarea i-se va face mase (Marți) la 3 ore d. a. în cimiteriul bisericii gr. or. din suburbiul josenin al Sibiului.

Numai șese! La Institutul pedagogic gr. cat. român din Gherla s'au ținut zilele trecute examenele de calificare. Ziarele magiare au spus cu multă satisfacție, că din 54 candidați numai 6 au primit testimoniu de calificare, iar ceilalți au fost respinși toți, pe motivul că nu sunt destul de bine pregătiți din limba magiară. Și cu acea ta ideea de stat magiar a făcut un energie pas înainte!

Strivit de un butoiu. Tinerul Axente Bucur din Toplița română, ucenic în pravălia dlui Török din Sibiu, bălat diligent și ascultătoriu, voind să slobodă singur în pivniță un butoiu cu benzină, în greutate de 180 k'gr., a ajuns din nebgare de seamă sub butoiu, care l'a turtit și l'a omorât la moment. A fost înmormântat ieri, Duminecă, în Sibiu.

Adunarea „Agricolei”. Insoțirea economică de magazin și anticipații „Agricola” din Hincobă a convocat la adunare generală pe 30 Iulie s. n. la 3 ore p. m. în localul institutului.

Portretul Drului D. P. Barcianu. Pentru procurarea chipului în ulei a mult regretatului Dr. D. P. Barcianu pentru localul „Reuniunii române de sgri cultură din comitatul Sibiu” s'au mai făcut următoarele dăruiri: Romul Z. Pop, paroh (Găbova) 2 corone, Constantin Stezar, căpitan c. și r. în pens., Victor Onit, comerciant, Ioan Moga, paroh (Ród), fie-care câte 1 cor.

Corone eterne. Președintele „Reuniunii socialilor români din Sibiu”, Vic. Tordășianu, dăruie în memoria prietenilor cauzelor meseriașilor rom., mult regretatului Marii Sărbu n. Ciuruga, fostă văduva preotesei și învătătoare în Roșcani, anume fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, suma de 3 cor.

Barbarie de necrezut! Cetim în „Breslauer Morgenzeitung” ca tatăl unui soldat Hoffman a făcut la tribunal arătare criminală contra suboficierilor Fortsmann și Siegel, pentru maltratarea fiului său în aca chip, cât a trebuit să fie d'ins de la miliție bolnav și cu mintea stricată. A nume, soldatul Hoffman fiind și de la fire ceva cam hăbăuc, suboficierii amintiți mai sus și l'au ales drept obiect de distracție în orele libere, supunându-l la fel și chip de șicane și maltratare. Într-o altă zi, fiindcă odată p'historia timpului au luat pe Hoffman și l'au spărsat tatăl seves, risând de abaterile lui în ghilț, și numai după ce și-a pierdut conștiința și l'a văgănit la fața de tot, l'au luat jos din grăunțurătoare, bătându-l apoi cu biciuri, ca să-l viată în fire. A'ia dată l'au înfundat cu capul în ciubărul de mordanii și cu l'au permis să-și spele obrazul după ce l'au scos de acolo.

Muscă ucigașă. Fata Hajia Easter din Șurina (pe la Măkols) fiind la seceră a fost picată de o muscă la picior. Din această picătură i-s'a otrăvit sângele și după câteva ceasuri a murit.

Pentru un creștin două vieți. Do. 6 copile ale lui Kálnán 14 zó din Budapesta, una de 12 ani și alta de 5, se joacă M rți după amiază în curte și în toată jocului au scăpat în pivniță un creștin. S'au dus ambele să l'caute și aprinzând un chibrit, după ce au găsit creștinul au aruncat chibritul arzând încă. Acesta a căzut pe un butoiu plin cu benzină. De la focăra chibritului benzina a explodat și impropășind flacăra în toate părțile a aprins și h'au le de pe copile. Până să le sosească în ajutorii părinții și alții din curte, copilele au ars scum. La cea mai mică totă carnea de pe picioare era friptă și deasă ută de pe os.

Petrecere în Buciumi. Tinerimea română din Sălegiu și Chor aranjază petrecere de vară împreună cu t'atru, cântări și declamațiuni cu ocazia adunării despărțământului „Șmleu” al „Asociațiunii” și a „Reuniunii femeilor române sălăgiene” la 6 August s. n. în Buciumi în folosul b'ietecii districtului protopopos gr. cat. al Almașului. Prețul de înrare: de persoane 2 corone, de familie de 3 membri 4 cor., de pers. în fam. 1 cor. Inceputul la 7 ore s'era. Suprasolvirile generose se primesc cu mulțămă și se vor cuita în public. În timpul pauzei se vor juca jocurile naționale: „Călușierul” și „Bătută”.

Petrecere în Bogata de Mureș. Tinerimea rom. din Bogata de Mureș, și jur invită la petrecere de vară, ce se va aranja Duminecă în 6 August s. n. într-un pavilion mare anume p'egit în curtea ș'olei de stat, iar la cea de timp nefavorabil în sala festivă a sus amintitei școle din loc. Vanitul curat este destinat în favorul ș'olei gr. c. t. din loc. Inceputul la 8 ore s'era. Ofertele maritimă ce (cari sunt a se trimite dlui Augustin B'iasiu în Mureș-Bogata) și suprasolvirile se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cea de z'aristia.

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouălor cărți bisericești.

(Urmare.)

Apoi schimbări ca acestea în Credeu: și s'a răstignit sub Pontifil Pilat, ... cea ce a grăit prin profet, ... și într-una catolică și sobornicească biserică (134) — sint inovații cari pot sgudi sentimentul religios al creștinului ortodox. Mai departe: ne rugăm ca Dl Dzeu să binecuvinteze începutul întemelierei acestei zidiri și cu bun succes a se pune începutul ei (453) că Tu ești D-zeu pururea existind (135). În sfârșit ca imposibilități logice și istorice ar putea fi însămnate aici: ne rugăm pentru împăratul nostru, pentru ca să supuie supt picioarele lui pe tot dușmanul și luptătorul, (138) (și pe luptătorii de sub steagul său?) — apoi: veniți să bem beutură nouă, nu din peatră seacă făcută cu minune, în loc de peatră seacă, făcătoare de minuni, căci știut este că peatra din care a scos Moisi apă nu a fost făcută cu minune, ci a fost făcătoare de minuni (275). (Vezi greșala aceasta și în Penticostarul lui Șaguna pg. 5). Mai amintesc, că cuminecătura e numită în toate cărțile Sfintului Sinod, comunicare, comunicatură, comuncătură comunicare sau euharistie, dintre cari patru sint formațiuni necorecte iar a cincia e neînțeleasă de popor, — apoi în loc de taină se folosește consequent mister, sacrament și secret, iar minunile lui Christos sint miracole în nouăle cărți bisericești. De încheiere la observările la Evhologiu mai însemnez greșala elementară pe care am văzut-o trecut din Evhologiu în viața practică, anume expresia: Binecuvîntată este împărăția a Tatălui etc., care obvine de atâtea ori în serviciul divin. Expresia aceasta nu-i corectă, corect e binecîntată este împărăția Tatălui, fără a. Ar fi timpul ca aceste abnormități, cari pot fi și rămășițe din vechile cărți — să dispară. Tot astfel: Primește Doamne jertfa aceasta pentru iertarea păcatelor a tuturor fraților (18). Nu se poate aproba nici traducerea științifică a numerelor și numirilor biblice în cărțile rituale, cari sint pentru popor. Aceasta să poate face în cărțile științifice, dar în cele rituale nu merge. Betlehem, Iosef, Sabaoth, Abel, Babilon, Mathia, Benjamin etc. nu încep în cărțile populare bisericești.)

1) Fără a mă estinde și a-mi aroga o competență în aprecierea limbii folosite atit în cărțile strict bisericești cit și în cele teologice în înțeles mai larg, țin să amintesc, că cuvintele aspre, pe cari le-a spus d. I. A. Rădulescu la adresa scriitorilor bisericești de astăzi sint atit de îndreptățite în cit ori cite sfârșiri s'ar face nu s'ar putea dovedi contrarul. Iată d. e. cîteva specimene de limbă din Biserica ortodoxă română, organul sfintului Sinod din România: Dorul Românilor a ajuns o realitate, (s'a realizat — B. ort. a. XXVI pg. 6). Preotul să-și implinească cu sfințenie apostolatul său în exercițiul sacerdoțiului. (id. pg. 21) Sfetele mistere (id. pg. 41) X diferă o biserică luptătoare și una triumfătoare, (face desebire între ... id. 58). Cel răscoșu respectiv de învățăturile credinței (id. pg. 60) Sfintul spirit (acesta se folosește consequent în Bis. ort. rom.) Miracolele lui Iisus, Sacra Scriptură (id. pg. 134). X a fost ales ca episcop (id. pg. 138) X a început încă în anul 1890 ca să publice în revista noastră (id. pg. 141). X a fost sacrat de episcop (Bis. ort. 1888 pg. 953). Respectiv la aceasta (id. 148). Eu umilul (și umilul) arhieru, în loc de o smerit (id. 152). Ce ar trebui de făcut pentru ridicarea preotului român (id. 166). Sint de patru luni ca locotent de episcop (id.) Primăria a făcut recurs la primărie (în loc de și-a luat refugiu, a recurs la ajutorul primăriei ... id.).

În hiperzelul de a ținea la ortografia etimologică — după unil singura admisibilă — mai scriu și acum unil amfiteu (Bis. ort. rom. a. XXV pg. 1246), ca și cind acest cuvint ar consta numai din patru silabe, dintre cari a treia ar fi un diftong, și nu s'ar deriva dela grecescul „ἀμφιθέατρον”. — Alții mai liberali, aderentii al fonetismului pur scriu gtepru în loc de scepru sau schipru (sf. Buchet de rugăciuni alcătuit de ierodiaconul Damaschin din mănăstirea Sinaia. 1896) și iarăși alții scriu scurt: mă rog respectos, în loc de respectuos, iar alții (ca economul stavrofor V. Predeanu în scrierea sa: Știința, credința și portul București, 1903) înfeleptuine (pg. 14) nutrițiune (24) alimant animal, în loc de animalic. Pentru a-și plăti datoriile nu-i de ajuns de a nu mai face altele noi, trebuie a achita pe cele ce s-au creat. (26). Intre corp și suflet există o luptă continuă (24) ... tot cazuri cari ar putea face pe bătrînul domn T. Maiorescu să mai repeteze odată și astăzi cuvintele de odinioară, cari au adus atita folos limbii și literaturii române: în lătur! — dar în cazul de față pentru cei din România.

A doua carte la a cărei analizare mă opresc în șirul acestor cercetări e Psaltirea. Această carte este și a fost conziderată ca cea mai însămnată dintre toate cărțile bisericești menite a ușura povara sufletelor credincioșilor. Ea a fost poate prima carte bisericească tradusă în românește (Psaltirea scheiană și alui Coresi) și ea este și astăzi cea mai răspîdită și mai iubită carte la poporul nostru. Sint oameni cari n'au cetit în viața lor altceva decit „Psalmii” și e caracteristică credința poporului că cetirea Psaltirei întregi la năcazuri și pierderi aduce cel mai mare folos, — împrejurări cari toate pledează pentru excepționala importanță ce i se dă acestei cărți din partea poporului.

În fața acestui fenomen nu e indiferent dacă această carte e așa precum trebuie sau nu sub raportul limbii, căci de conținut nu poate fi vorba, dat fiind cuprinsul ei autentic, neschimbat. Psaltirile vechi potrivit cuprinsului atit de poetic sint într-o limbă de o curățenie netăgăduită, nu arareori întîlnesc în ele minunate expresiuni arhaice și întorsături de fraze, cari te desfătează prin gravitatea lor prin care împrumută această calitate și cuvintului lui Dzeu. În Psaltirea Sfintului Sinod [Ediția II. București 1895] această calitate a vechii Psaltiri nu o mai întîlnim; frumoasa limbă românească e înlocuită cu o limbă neînțeleasă de cei ce o cetesc, și nesimțită de cei ce o exprimă. Poporul, care până aci îl lăuda pe Domnul în psaltire și alăută acum a-l „celebrează” și-l „glorifică”, fără ca să știe ce va să zică aceasta, — și dacă el tot mai ține să cetească alinătorii de dureri psalmi, din această carte sint sigur că nu se va alege cu multă procopseală.

Psaltirea, după cum se știe e împărțită în caftisme constătătoare din cîțiva psalmi, cari pentru a fi mai bine înțeleși au în fruntea lor o explicare, o indicare a conținutului lor, sau a ideii fundamentale.

O astfel de explicare e absolut necesară mai ales pentru oamenii fără multă știință teologică, de oarece înțelesul multor psalmi este îmbrăcat într-o haină obscură, care trebuie tălmăcită ca să poată fi înțeles conținutul. Psaltirea Sfintului Sinod dă și ea aceste explicații la fiecare psalm, explicațiile acestora sint însă așa de încrôate de neologisme (uneori și rele), încît prin ele nu numai că nu se limpezește absolut de loc înțelesul tainic al psalmilor, ci din contră se întunecă și mai tare. Voiu aduce pentru argumentarea acestei aserțiuni următoarele exemple: Ps. 2. Acest psalm este profetic și se rapoartă la împărăția lui Iisus. Ps. 3. David exprimă o perfectă încredere în protecția lui Dzeu. Ps. 7. celebră majestatea lui Dzeu. Ps. 8. Imn de mulțămire pentru victoriile ce a re-purtat David asupra inamicilor lui. Ps. 9. D. declară, că-și pune încrederea în Dzeu. Ps. 11. D. descrie corupția cea generală a timpului său. Ps. 13. D. speră a fi totdeauna în comunicație cu Dzeu. Ps. 17. D. vorbește de esceleța legei lui Dzeu. Ps. 20. Israelitenii roagă pe Dzeu despre avantagete, ce le-ău hărăzit. Ps. 21. D. descrie patimile Răscumpărătorului în mod foarte frapant. Ps. 22. D. reprezintă îngrijirea cea părintească a Dlui de dînsul. Ps. 24. Secretul Dlui se descopere celor ce se tem de dînsul. Ps. 27. D. se roagă pentru prosperitatea poporului israelitean. Ps. 29. D. dă lui Dzeu mulțămiri solenne. Ps. 33. D. reprezintă soartea funestă a răilor. Ps. 34. D. celebrează bunătatea lui Dzeu către toate creaturele sale. Ps. 35. D. arată că Dzeu nu lasă cucernicia nerecompensată și face pe cei răi a simți efectele mâniei sale. Ps. 39. D. mulțamește lui Dzeu pentru favorurile primite. Ps. 40. D. jurăște o particulară binecuvîntare celor ce se poartă cu charitate către cei mihiții. Ps. 41. Profetul exprimă orice durere ce simția. Ps. 42. Psalmistul persecutat și depărtat de Sabe-macul se roagă lui Dzeu. Ps. 48. Profetul

arată că fericirea nuse cuprinde în onorurile lumei. Ps. 49. Ipocrisia Israelitelor, cari puneau încrederea lor în sacrificii și în ceremonii. Ps. 52. Profetul face tabloul corupției generale ce domnia în timpul său. Ps. 54. D. reprezintă Dluul extremul pericol în care s'au află ... Ps. 98. Favorarele acordate de Dzeu Israelitenilor. Ps. 100. Juruința ce face David de a guverna pe poporul său. Ps. 102. Toate fapăturile se invită a lăuda pre Domnul. Ps. 110. D. laudă pe Domnul pentru harurile temporale și spirituale ce a dat poporului său. Ps. 111. Descrierea evseiei și a fericirii celor ce se aplică la ea. Ps. 126. Fericirea persoanelor celor evseioase. Ps. 131. D. nădăduiește că Dzeu va binecuvînta posteritatea. Ps. 136. Iudeii în captivitatea din Vavilon. Ps. 147. Psalmistul îndeamnă pe Iudei a lăuda pe Dzeu pentru harurile răspindite asupra nației lor în particular.

Pe această coardă s'ar mai putea continua, nu văd însă nici un folos isvorind de aici, de aceea voiu trece la înregistrarea altor erori de cari sint în Psaltire într-un număr tot așa de mare ca și acestea, dacă nu mai mare. Erorile acestea să refer la limba psalmilor înșiși, care este tot așa de multicoloră ca și cea arătată și nu este cu nimic mai bună decit a explicațiilor. Vom afla expresii ca: abundanța și abondență (ps. 4), protector (5), celebra (6), ocase (7), să persecute vrășmașul sufletul meu (7), Deșarte a grăit fiecarele către vecinul său și cu inimă duplă a grăit rele (11), surprinsuam vrășmașii (17), ordi-nile Domnului nu s'au depărtat dela mine (17), mare este gloria Lui (20), unicorn, la care ca explicație în nota sublineară se pune rinocer, în timp ce toată lumea știe că numirea populară — deși neînțeleasă — a acestei vietăți e inorog (28) Domnul șade în deluvii (28, în loc de diluviu = popot). Că el nu este decit un moment întru mânia Lui (29), eără eu am zis întru prosperitatea mea (29), cind va fi inundare de ape (31), tu cu ointări de albeare mă vei încunja (31), celebrați pe Domnul în alăută (32), cei ce ai mînatut pe mișelul și pe mișelul dela împătorul lor (34). Nu te uria, ca să nu faci rău (35), Domnul nu va lăsa a se condamna dreptul (35), înră-tătiți la cea din urmă se vor extermina (35), înima mea s'a agitat (37) vrășmașii mei meditează vicleșuguri (37), eără eu m'am făcut ca un om, ce nu aude și nu are în gura lui replică (37); judecă-mă Doamne și sprijinește cauza mea (42), deridere (43), prosperă în măreție (44). Dreapta Ta va învâța lucruri miraculoase și — nunc venimus ad fortissimum — fetele împărăților sint între damele Tale de onoare Doamne (44); amic (44). Toate neamurile aplaudăți (46), oamenii de starea de jos și cei de distincție (48). Aplicavoiu la parabolă urechea mea, în loc de, plecavoiu urechea mea la auzul pildelor Tale (48); intenția lor este ca să ... (id); urmașii aprobă maximele lor (48). Din Sion strălucește perfecta frumseță alui Dzeu (49) — și așa mai departe și aici, cu deosebirea însă că începînd cu ps. 50 neologismele sint în măsură mai mică, alocurea lipsesc cu desăvîrșire, ceea ce denotă lipsa de uniformitate și control în editarea cărților bisericești. Dela această psalm până la sfârșit se vede apriat, că a lucrat altul nu acela care a redactat cei 50 de psalmi dela început. (Va urma).

Cărți și reviste.

Istoricul reuniunii rom. de cînt. și musică din Răcița-montană (1872—1905). În amintirea s'arbiilor sfintirei steagului, ținute la 16 Iulie 1905. S'aria de Iosif Velcean, secretarul reuniunii. A apărut în tipografia A. Weiss în Răcița-montană.

Raportul VIII. al ș'olei capitale ort. române din Lugoj pe anul ș'colar 1904—1905. Elaborat de învățătorul George Jandrea. Pe lîngă detele statistice școlare conține și două tractate pedagogice sub titlul: „Jocurile de copii și importanța lor pedagogică” și „Valoarea și influința exemplului în educațiunea religioasă-morală”, ambele de George Jandrea. — A apărut în tipografia Caol Traunfeller în Lugoj.

1) Ediția I. apărută la 1889 a redactat textul vechiu al Psaltirei, într-o formă neacceptabilă. E de mirare cum dela 1889 până la 1896 s'au putut face atita regres! Nu e eschisă posibilitatea, că și cu Evhologionul să se fi făcut așa. Despre aceasta însă nu m'am putut informa.

Nr. 420 1905.

[160] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești din comunele mai jos indicate în protopresbiteratul Ungurașului se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dănc**, cu salariu de 600 corone, din cari 160 corone din fondul bisericeii, 170 cor. prin repartitie pe popor, și 270 corone ajutoriu de la stat și cuartir în edificiul școlii.

2. **Jimborul mare—Chendremal**, cu salariu de 600 corone, din cari 150 cor. din cassa bisericeii, 250 corone prin repartitie pe popor și 200 cor. ajutoriu de la Preavener. Consistoriu arhidiececan, cuartir în edificiul școlii și folosința grădinei de 400 stânjini.

3. **Miluan**, cu salariu de 600 cor. din naturalii și repartitie pe popor, cuartir în edificiul școlii și folosința grădinei școlii de pomărit.

4. **Rachiș**, cu salariu de 600 cor. prin repartitie pe popor, 4 stângini de lemne, din cari 2 stângini pentru învățător și 2 pentru încălzirea salei de învățământ, cuartir în edificiul școlii și folosința grădinei școlare.

5. **Romita**, cu salariu de 600 corone, din cari 196 corone prin repartitie pe popor și 404 corone ajutoriu de stat.

Concurenții au ași așterne rugărilor de concurs la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă spre a fi cunoscuți și ași arăta dexteritatea în cântări, având a cânta cu școlarii în toate Duminecile și sâmbătorile.

Cuincuenalele se vor computa și solvi numai după împlinirea serviciului la aceste școle.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Fizeș-Sânpetru, 7/20 Iulie 1905.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 325 1905.

[160] 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediaș se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bertan**, cu salariu de 600 corone, solviți în rate lunare anticipative, și anume din cassa comunală 300 cor., din cassa bisericeii 300 cor., în cari sunt computate și lemnele, cuartir în edificiul școlii. — Învățătorul e obligat a conduce corul atât cu elevi, cât și cu tinerimea adultă; a cultiva grădina școlară, din a cărei venit va primi jumătate. — Cei cu cunoștință de musica vocală sau instrumentală vor fi preferiți și remunerați.

2. **Blajel**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

3. **Ernea-săsescă**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

4. **Șaros**, cu salariu de 600 cor. solviți în suma de 518 cor. din repartitie, ear' restul de 82 cor. din cassa comunală, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

Concurenții au să și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre ași arăta dexteritatea în cântări.

Învățătorii instituți sunt datori a cânta Dumineca și sâmbătoarea cu copii în biserică, a contribui la fondul protopresbiteral pentru casa tractuală în sumă de 10 corone anual, în decurs de 10 ani; și cari ar mai face pretențiuni și la cuincuenale după anii serviți în altă comună, au să și espună acele pretențiuni în petițiile lor de concurs, pentru ca comunele să se știe orienta la alegere.

Mediaș, la 7 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Mediaș, în conțelegere cu comitetele parohiale.

În absența dlui protopresbiter:

Ioan Fodorean

paroh gr. or. Mosna, ca substitut.

Nr. 300 1905.

[148] 2-3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători din comunele **Nadaș rom.**, **Urișul-superior**, **Idicel sat și pădure**, **Filea**, **Dumbrava**, **Săcalul de pădure** și **Mesterhaza** se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: câte 600 corone din repartitie, cuartir și lemne de focărit.

La cuincuenal potenții pot reflecta numai după ce în aceeași comună vor funcționa 5 ani ca definitivi.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se promova oficiului protopresbiteral subscris, p. u. Szász Régen.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin, Reghin, 28 Iunie 1905.

Galaction Șagău
protopresbiter.

Nr. 387 1905.

[156] 2-3

Concurs

Decretându-se prin venerabilul ordin consistorial din 1 Februarie a. c. nr. 811 Bis. filia **Felța**, protopresbiteratul tractului **Sighișoara**, de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădina de pomi și de legumi.

2. Porțiunea canonică de 14½ jugere pământ parte arătură parte fâneață, din cari 684 st. □ vie.

3. Simbria preoțească de la 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfârmat.

4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.

5. Venitele stolare anuale cu 70 corone.

6. De la tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținerea de la preot.

Concurenții și vor înainta petițiile cu toate documentele recerute, subsemnatului oficiu în termenul indicat și sunt datori a se prezenta înaintea alegătorilor în biserică conform prescrierilor regulamentului pentru parohii, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sighișoara, 6 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 487.

[157] 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos semnate din protopresbiteratul Orăștie, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Romoșel**, cu salariu de 600 cor. de la comuna politică, cuartir liber în edificiul școlii și lemne de foc.

2. **Șibot**, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc 2 stângini. Acel învățător care dovedește că a luat parte la cursurile pentru economie, și are cunoștințele necesare pentru propunerea economiei elevilor de repetiție primește o remuner. de 100 cor.

3. **Ludești Costești**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir liber în edificiul școlii și lemne de foc.

4. **Dăncu mare**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir liber și lemne de foc.

5. **Măgura**, cu salariu de 400 cor. din repartitie, 200 cor. ajutor de la stat care se va cere, cuartir și lemne de foc.

6. **Homorod**, cu salariu de 600 cor., din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemnele de lipsă pentru cuartir și sala de învățământ.

7. **Mermezen**, cu salariu de 600 cor. din repartitie și lemne de foc 4 stângini din cari este a se încălzi și sala de învățământ.

8. **Glod**, cu salariu anual de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Concurenții au să și subșternă rugărilor instruite conform normelor din vigoare în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se prezenta înainte de alegere poporului în biserică pentru a și arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Învățătorii instituți în posturile mai sus indicate sunt datori a cânta Dumineca și sâmbătoarea cu copii în biserică și a cultiva și grădina de pomărit.

Orăștie, 4 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăștie.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 23 1905.

[149] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III. **Certejul de jos** cu filia **Coaja**, tractul **Ilia**, pe basa Vener. ordin consistorial din 11 Ianuarie 1905 nr. 141 Bis. prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în cōla B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Ilia, la 15 Ianuarie 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 237.

[158] 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos indicate în protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Briznic**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

2. **Baștea-Holdea-Coșești**, post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., din repartitie, cuartir și lemne.

3. **Teiu**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

4. **Fintoag**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

5. **Dobra**, un post de învățătoriu la școala tractuală, care se întregeste deocamdată numai în mod provisor. Salariul pentru acest post este de 600 corone, ear' relut pentru cuartir, grădina și lemne 200 cor., ce se va solvi în rate lunare din fondul școlii tractuale.

Concurenții să așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Învățătorii instituți în posturile mai sus indicate sunt datori a cânta cu copii în biserică, în Dumineci și sâmbătoare.

Dobra, la 3 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Dobra.

Ioșif Morariu
protopresbiter.

[143] 1-3

Concurs

Se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din următoarele parohii din tractul Hațeg:

1. **Luncani**, 2. **Valea-Sângeorgiu**, 3. **Sânta Maria de petra**, 4. **Petriș-Brad**, 5. **Petriș lunca de sus**, 6. **Federi Fizești**.

Emolumentele pentru fie-care post sunt 300 cor. salariu, cuartir și lemne de foc.

Concurenții să și trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral și să se prezenteze în parohie. Hațeg, în 25 Iunie 1905.

În conțelegere cu comitetele parohiale. Oficiul protopresbiteral al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nrii 281 377 1905

[153] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Zoltan**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii, și lemnele necesare de foc.

2. **Hetur**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Laslea mare**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: din repartitie de la popor 260 cor., din alodiu comunal 40 cor., din grădina școlară venit 100 cor., șese stângini de lemne cu 120 cor., venite cantonale 80 cor., și cuartir gratuit în edificiul școlii.

4. **Criș**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: din repartitie de la popor 166 cor., întregire de la stat cu 434 corone, grădina pentru legumi, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc, având alesul a îndeplin și oficiul cantoral pentru care va avé competențele obicnuite.

5. **Palos**, protopresb Cohalm, postul al doilea de învățătoriu cu salariu anual de 600 cor. plătit decursiv în 3 rate semestrale prin repartitie de la popor, bani de cuartir după împrejurările locale, lemne de foc.

6. **Crihalma**, protopresb. Cohalm, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și 10 cor. pentru lemne de foc.

7. **Draos**, protopresb Cohalm, cu salariu anual de 600 corone, cuartir gratuit în edificiul școlii cu două încăperi, și lemnele necesare de foc.

Cuincuenal prescriș de lege servind în învățătorii la școlele susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provede instruirea școlarilor de la 6-12 ani și celor de la 13-15 ani, a-i instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce și a ține în Dumineci și sâmbătoare strănă în biserică, — să și așternă petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică spre a și arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 1 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 139 1905.

[155]

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante la școlele centrale române gr. or. din Brașov se descrie concurs cu termen de 30 zile de la cea dintăiu publicare în „Telegraful Român”.

a) **La gimnasiu și școala reală.**

Sunt de ocupat două posturi de profesori: unul pentru *catedra de matematică și fizică* și unul pentru *catedra de limba germană și română*.

b) **La școala comercială superioară.**

E de ocupat un post de profesor pentru *catedra de limba magiară și germană*.

c) **La școlele primare.**

Sunt de ocupat două posturi de învățători.

Concurenții și vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești-școlare și regulamentelor în vigoare și la cas, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școle, cari stau sub administrația Eforiei.

5. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor, conform articolului de lege XXX din 1883, respective regulamentului ministerial pentru școlele comerciale din 1896, sau întru cât nu ar avea încă diplomă, cel puțin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoriul.

6. Pentru concurenții de sub c) atestat de calificățiune învățătoresc, eventual și alte documente recomandătoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisor (provăzută în § 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de 1800 cor.; ear de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2400 cor.; cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir 400 cor. anual și drept de pensune conform sta utelor în vigoare la școlele noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplitor 1600 cor. anual.

2. Pentru învățătorii în timpul serviciului de provisor salariu anual de 1000 cor., fără alte emolumente și de la ocuparea definitivă a postului de învățător ordinar salariu anual de 1200 cor.; cinci cuincuenii de câte 120 cor. și bani de cuartir de 240 corone; dreptul de pensune au să și reguleze la stat; în fine pentru timpul de serviciu ca învățător suplent 800 cor. — fără alte emolumente.

Brașov, din ședința eforiei școlare, ținută la 28 Iunie st. n. 1905.

Eforia școlilor centrale rom. ort. res. din Brașov.

Nr. 678 1905.

[140] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopresbiter al tractului gr. or. **Agnita**, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele parohiei centrale Agnita, după detragerea celor asigurate deja capelanului protopresbiteral.

2. Dotațiunea protopresbiterului statorită prin concludul sinodului arhidiececan din 21 April 1900 sub nrul protocolului 116 în sumă de 1000 cor., din cari 400 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecesei, 130 cor. din fondul protopresbiteral și 470 cor. de la parohie.

3. Taxele recerute pentru vizitațiunea canonică odată pe an, accidenții, emisiuni și asistări la examene a 10 cor. de la 34 parohii matere și 3 filii.

Reflectanții cu calificățiunea normată în § 53 din Statutul organic, și concludul congresual din 1888 nrul protocolului 111, au ași înainta cererile instruite conform normelor din vigoare, până la termenul indicat Preavener. Consistoriu arhidiececan.

Din ședința comitetului protopresbiter al gr. or. al tractului Agnita, ținută la 7 Iunie 1905.

Agnita, în 7 Iunie 1905.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Georgiu Barza
not. com. prot.